

Mir med Finsko in med Sovjeti:

Poslednja dnevna zapoved maršala Mannerheima junaški finski vojski

Razglas vlade finskemu narodu - Določila o umiku finske vojske iz ozemlja, ki ga bodo dobili Sovjeti

Helsinki, 14. marca. Reuter. Finska vlada je izdala razglas finskemu narodu. V razglasu najprej izraža spoštovanje onim, ki so padli na bojišču. Nato pravi: Vlada je sprejela sklep o ustavitvi sovražnosti in sklenitvi miru zato, ker se zaveda, da bo finski narod s tem rešen večjih nesreč. S pomočjo naše odlične vojske in našega naroda ter s pomočjo žrtve naše mladine smo ohranili najdragocenejšo, kar imamo, to je svobodo in našo narodno čast.

Maršal Mannerheim je počastil včeraj padle finske borbe v zadnji dnevni zapovedi, ki je bila snoči prebrana vojski. Mannerheim čeni finske izgube na 15.000 mož, sovjetske pa na 200.000. »Navzlic junaštvu in borbenosti vojske«, pravi Mannerheim, »je vlada menila, da je primerno skleniti mir. Naša vojska je bila majhna ter smo bili prisiljeni delati obrambne črte in zahtevati pomoč iz inozemstva. Prav tako smo potrebovali strelivo. Po 16 tedenskih srditih bojih stoji finska vojska nasproti sovražniku premagana in to navzlic temu, da je število sovražnih čet stalno naraščalo. Finski vojski so morali prenašati ogromne telesne in duševne napore, ker niso imeli časa za oddih.«

Maršal Mannerheim se zahvaljuje nato Švedski, Norveški, Angliji in Franciji za pomoč v orožju, strelivu in letalih, brez katerih finske vojske silo gotovo ne bi moglo vzdržati tako dolgo. Toda pomoči v moštvo, na katero je Finska upala, ni nikoli bilo. Samo dva prostovoljska bataljona s nekoliko topništva in letalstva sta prispela pravočasno ter se borila s Finci. Na koncu svoje zapovedi maršala Mannerheima, da obljubljen pomoč zahodnih velesil ni prispela, ker sta finski sosedi, Švedska in Norveška, varovali svojo hišo in nista pustili, da bi šel kdo skozi njo.

Včeraj popoldne ob 17 je finski radio odigral pogrebno koračnico. Ob 18 je prenehal voziti tramvaj v Helsinkiju. Notranji minister je izdal ukaz, da se izseljene osebe ne smejo vračati v prestolnico, ker bodo njihovo vrnitev organizirali tako, da ne bo oviran promet. Zvečer je bila prav tako objavljena zadnja zapoved maršala Mannerheima vojski. Pod današnjim datumom je objavljeno zadnje poročilo finskega vrhovnega poveljstva, ki pravi, da so finske čete prešle v protinapad v Karelijski ožini in da so napredovale vse do 11 dopoldne, ko je nastopilo premirje. Finske čete so do objave premirja na vseh bojiščih odbile sovjetske napade. Zbita so bila štiri sovjetska letala, uničenih pa 15 tankov. Sovjetsko letalstvo je bombardiralo mesti Rovaniemi in Kemijarvi, ubite so bile tri osebe. V predmestju Viborga so bili odbiti sovjetski napadi. V zadnjih dneh so Finci uničili

Dva duhovnika ubita na jugoslovanski nemški meji

Maribor, 14. marca.

Včeraj zvečer se je na jugoslovansko-nemški meji, v bližini Sv. Jurija ob Pesnici, odigrala strahovita žaloigra, katere smrtni žrtvi sta postala dva duhovnika. Neki nemški duhovnik, čigar ime nam dozdaj še ni znano, je prišel na obisk k provizorju pri Sv. Juriju ob Pesnici, č. g. Antonu Zupančiču. Zvečer je pa Zupančič svojega bivšega tovariša spremil do meje. Nemški stražnik je s strelji iz puške ubil oba duhovnika. Ob času, ko to poročamo, natančnejših podatkov o tem žalostnem dogodku še ni bilo mogoče dobiti.

Davidovičeva oporoka

Belgrad, 14. marca. m. Včeraj so odprli oporoko pokojnega šefa demokratske stranke Ljubomirja Davidoviča. Oporoko je odprl Davidovičev osebni tajnik. Oporoka določa, da dobi Davidovičovo hišico njegov sorodnik dr. Vlada Popović, vendar pa mora izplačati Davidovičevi sorodnici Vukoslavjevi 60.000 dinarjev, 40.000 dinarjev pa Davidovičevi dolgoletni gospodinjci.

Razbojnik Hace prijet v Kranju

Oborožen s 3 revolverji je pred aretacijo obstrelil dva stražnika

Kranj, 14. marca. Snoči okoli 22. ure je bil tu aretiran razupiti tolovaj Tone Haca. Aretacija je bila izvedena na prav dramatičen način. Tolovaj se je pojavil v bivši Batičevi hiši na stari cesti pri stanovanju Pavletu Hrovatinu, kjer je povprašal po svojem znanecu Strmoletu. Hrovatin je takoj v njem spoznal že dolgo iskanega zločinca. Izgovarjal se je, da Strmoleta ni in da kmalu pride, le naj nekoliko počaka. Hrovatin je nato kratko obvestil mestno policijo. Prišla sta na dom dva kranjska mestna stražnika, Gojmir Kremžar in Anton Medle. Pognala sta se vanj. Haca, ki je bil oborožen s tremi revolverji, je začel streljati. Stražnika Kremžarja je zadel v nogo nad kolonom. Zdrobil mu je

Moskva, 14. marca. o. Dopolnilni zapisnik k mirovni pogodbi med Sovjetsko Rusijo in Finsko z dne 12. marca 1940 pravi:

1. Sovražnosti se bodo na obeh straneh ustavile 13. marca ob 12 po leningrajskem času.
2. Po ustavitvi sovražnosti se bodo uredile med prvimi postojankami čet nevtralnimi pasovi v širini 1 km, t. j., da se bodo čete pogodbence, ki so v primeri z novimi mejami na ozemlju druge pogodbenice države, umaknile za 1 km.
3. Umik čet za novo mejo in napredovanje čet druge pogodbenice se bo začel 15. marca ob 10 na vsej meji med Finskim zalivom in Liekse in 16. marca ob 10. severno od Liekse. Čete se bodo umaknile za 7 km v 24 urah. Čete druge pogodbenice bodo napredovale tako, da bo razdalja med

varstvenimi oddelki čet, ki se umikajo in med prvimi stražami čet, ki napredujejo proti novi meji, znašala 7 km.

4. Za umik čet na raznih odsekih meje so določeni sledeči dnevi: do 20. marca ob 20 bosta Sovjetska Rusija in Finska umaknili svoje čete v odsek, ki jo obsega izvir reke Tuncajoki, Knolajervi, Taipale in vzhodno obalo jezera Jutamojervi. Na odseku južno od Kuhmonijena pri Lave se bodo čete umaknile do 22. marca na odseku Longavara, Verd-sila in Matkaselka bosta obe pogodbenici umaknili svoje čete do 26. marca ob 20, od odseku Matkaselka, Kojicalahti se bodo čete umaknile do 22. marca ob 20. Na odseku Kojicalahti pa se bodo umaknile do 25. marca ob 20. Na odseku Enso, in na otoku Bato se bodo čete umaknile do 19. marca ob 20.

Zakaj je Finska morala skleniti mir

Izjave zunanjega ministra Tannerja o Švedski
Vrnitev finskega odposlanstva iz Moskve

Helsinki, 14. marca. o. Finska zbornica je po mučnih in dolgih sejah, ko je pretresla vse možnosti, odobrila mirovni sporazum, ki je bil sklenjen in podpisan prednočnim. Zunanji minister Tanner je imel po radiu govor, v katerem je bilo finskemu prebivalstvu prvič sporočeno uradno, da so bila pogajanja v Moskvi in da je bila sklenjena pogodba s Sovjeti. Podal je pregled finskega boja v treh in pol mesecih vojne in dejal, da je Finska v boju proti ogromni premoci bila sama. Zapustile so jo demokratske države, čeprav se je borila za njihove vzore. Finska je neprenehoma prosila za pomoč, toda njene sosede so menile, da bi bila pomoč neumestna. Prehod za zunanjo pomoč bi bil možen edino čez Norveško in Švedsko. Finska je prosila ti državi večkrat, naj dovolita francoski in angleški vojski prehod čez svoje ozemlje. Norveška in švedska vlada pa sta prošnje brez-pogojno odbili. Ker Finska ni mogla dobiti pomoči od zunaj, je bil izid vojne jasen. Zato je še pred več tedni Finska stopila v stike s Sovjeti, ki so pa odklonili premirje med pogajanja. Zato so se Finci morali pogajati za

mir, ko je vojna še trajala. Nova mirovna pogodba pušča Finski svobodo, neodvisnost in večino njenega ozemlja, zato bo Finska lahko živela in po hudih udarcih zopet vstala.

Takoj po govoru Tannerja so na vseh državnih in javnih zgradbah v prestolnici izobesili zastave na pol droga. Nato so bile zastave na pol droga izobesene tudi na mnogih zasebnih hišah. Izredne izdaje listov so izšle v črni okvirjih.

Ob 11 dopoldne so bile v smislu nove pogodbe ustavljene sovražnosti na vseh bojiščih. Vojski so šele tedaj zvedeli za pogajanja in za premirje.

Finsko zastopstvo je včeraj ob 16. uri po moskovskem času dopotovalo iz Moskve ter zvečer priletelo v Stockholm. Tam so letališče močno zastražili. Finski odposlanci so se odpeljali v majhen hotel v okolici Stockholma ter tam imeli enourn posvet s finskim poslanikom Erkkomem. Nato so z letalom odpotovali v Helsinkij. Od finskega zastopstva je ostal v Moskvi samo bivši zunanji minister Paasikivi, da bo vzdrževal zveze s sovjetsko vlado zaradi izvajanja določil mirovne pogodbe.

Nova obrambna zveza med Finsko, Švedsko in Norveško

Izjave finskega zunanjega ministra o utrditvi novih finskih meja in o nemškem stališču

Helsinki, 14. marca. Finski zunanji minister Tanner je sprejel snoči predstavnike tujega tiska ter naglasil, da se bodo začela takoj pogajanja o sklenitvi nove vojaške obrambne pogodbe med Švedsko, Norveško in Finsko. Glede tega je že dosežen sporazum s Švedsko in Norveško. Ta pogodba bo vsebovala poročilo za meje vseh skandinavskih držav. Finska bo vložila sedaj vse svoje napore za obnovo države. Sklep o sklenitvi miru s Sovjetsko Rusijo je bil sprejet po politični smeri, ki je izključno zadeva finske vlade, katero je vrhovno poveljstvo finske vojske stalno najvestneje obveščalo o vojaškem položaju. Na vprašanje nekega tujega časnikarja, ali je nemška vlada kazala zanimanje v vojni za Finsko in da se finsko-sovjetski spopad čimprej konča, je finski zunanji minister odgovoril, da ne.

Dostavil je še, da je finska vlada prosila Nemčijo, naj bi prevzela poročilo za nove meje med Finsko in Rusijo. Nemška vlada pa je odgovorila, da je mirovno pogodbo med Finci in Sovjeti ne zanima.

To stališče Nemčije je nerazumljivo, saj je na njen pritisk prišlo do sklenitve miru, s tem je Nemčija pustila odprta vrata za morebitna nasilja proti Finski in si pustila proste roke, kakor si jih je pustila po sporazumu v Münchenu, ko ni

hotela prevzeti poročila za nove češkoslovaške meje.

Tanner je izjavil, da so bili vojaški krogi vprašani glede razmer na bojišču, da pa niso imeli nobenega vpliva glede stvarnih sklepov o miru. V mirovni pogodbi ni nobene določbe glede vojne odškodnine ali glede vrnitve vojnega plena Rusiji. Vprašanje vojnih ujetnikov je še odprto. Na vprašanje časnikarjev, ali bodo nove meje utrjene, je Tanner odgovoril, da so vojaški strokovnjaki svetovali, naj se utrdijo vse meje. Na koncu je Tanner naglasil, da Nemčija ni igrala posredovalne vloge.

Kuusinen ustreljen?

Helsinki, 14. marca. o. Stefani poroča: Finski listi prinašajo vest, da je predsednik rdeče finske vlade, Kuusinen, ki so jo Sovjeti privlekli s seboj iz Moskve in ustoličili v Terijokiju, bil na izrečno povelje Stalina — ustreljen.

Moskva napoveduje odstop francoske in angleške vlade

Stockholm, 14. marca. o. Snoči je moskovski radio razpravljajal o posledicah, ki jih bo sporazum med Finsko in Sovjeti imel za Evropo. Po teh navedbah bi naj v kratkem prišlo do krize v angleški in francoski vladi. Chamberlain in Daldier bi odšla, nakar bi prišli na krmilo ljudje, ki bi bili voljni pogajati se za mir, za katerega se baje zavzemata z vsemi močmi italijanska in nemška vlada.

Italijanski državni podtajnik za vojno je včeraj govoril v zbornici o preračunu vojnega ministrstva in dejal, da je bila prva skrb Italije, da z močnimi utrdbami zavaruje svoje ozemlje. Te utrdbe »Liktorska črta«, se raztezajo na vse alpske meje od morja proti Franciji in Nemčiji ter do Jadrana.

Zadnje sovjetsko laž v vojni s Finci predstavlja današnje poročilo rdečega vojnega poveljstva, ki pravi, da so sovjetske čete včeraj ob 7 z naskokom zavzele Viborg. Res pa je, da bo sovjetska vojska Viborg zasedla nekaj dni po sklenitvi miru.

V Rimu so včeraj podpisali nemško-italijanski sporazum za preskrbo Italije z nemškim premogom po kopni poti. Težave bo delalo samo vprašanje železniških voz, ki jih, Nemčija niti za lastno preskrbo nima dovolj

Vesti 14. marca

Veliko tarnanje se je vzdignilo včeraj po Švedski Norveški in Danski zaradi miru, ki so ga morali Finci na pritisk Nemčije skleniti s Sovjeti. Časopisje severnih držav se izgovarja, da ni nobena skandinavska država vplivala na Fince. Res je pa tudi, da jim nobena ni hotela poslati izdatne pomoči in ne pustiti, da bi tuje vojaštvo šlo čez njeno ozemlje na Finsko. Kaze, da bo zlasti Švedska še močno obžalovala svoje sramotno cinanje.

Usodo finskega naroda »globoko obžalujejo« tudi v Ameriki, Angliji, Franciji, Italiji in drugod, kjer bi bili to usodo z dejansko pomočjo lahko prej prepričali.

Burno prerekanje je bilo včeraj v angleški poslanski zbornici, kjer so poslanci napadli vlado, zakaj je pustila, da sta Finska in Rusija sklenili mir. Predsednik vlade Chamberlain se je izogibal vsem točnim odgovorom in skušal izgovarjati Anglijo samo s tem, da je bilo samo od finske vlade odvisno, ali bo dobila pomoč od Anglije in Francije ali ne.

Sovjetski red v Rusiji ni ustvarjen tako, da bi mogla Rusija vzdržati daljšo vojno. Sovjetska vlada je torej morala skleniti mir s Finsko, ker so se v ruskih množicah že po treh mesecih vojne kazala nevarna znamenja o nezadovoljnosti. Če bi bila vojna trajala in če bi ne bil s pomočjo drugih držav dosežen mir, bi bila notranja kriza v Rusiji lahko postala usodna — taka je sodba italijanskega tiska ob zadnjih dogodkih med Rusijo in Finsko.

Češka vlada je včeraj, ko je minilo leto dni, kar je Nemčija zasedla češko ozemlje, izdala razglas, v katerem pravi, da je s tem dogodkom bil češki narod rešen krvavega bojnega metea. S tem dogodkom je bil češkemu narodu zagotovljeno lastno narodno življenje...

Sv. oče Pij XII. je imel včeraj pred kardinalskim zborom govor, v katerem je obravnaval mednarodne dogodke v letu dni. V tem letu se je podoba Evrope čisto spremenila, pokazalo pa se je, da more za človeštvo priti rešitev samo od zgoraj.

Mirovna pogodba med Sovjeti in Finsko ustvarja trajno prijateljstvo med Finsko in Sovjeti, trdi uradno boljševiško glasilo »Pravda«. Tako trajno prijateljstvo je že nekoč bilo, pa samo tako dolgo, dokler se je Sovjetom zdelo vredno priznavati slovesno sklenjene pogodbe.

Rooseveltov odposlanec Welles je včeraj imel nove posvete z angleškim ministrskim predsednikom Chamberlainom in zunanjim ministrom Halifaxom.

Pred pristaniščem v Montevideu so včeraj začeli odstranjevati ostanke potopljene nemške križarke »Admiral von Spee«, ki jo je neko arugvajsko podjetje kupilo kot staro železo

Finski nauk za male narode

Po tri in pol mesečnem junaškem odporu za obrambo svoje svobode in državne samostojnosti je Finska na pritisk Nemčije morala skleniti mir s Sovjeti. S tem mirom je izgubila tisto, kar jo je dozdaj varovalo: svoje obmejne trdnjave, ki je izročena na milost in nemilost Sovjetski Rusiji. Nauki, ki jih morajo videti v vojni in miru med Finsko in Sovjeti mali narodi, so naslednji:

1. Nobena politična pogodba nima danes veljave, zlasti pa ne pogodbe med malimi in velikimi državami.
2. Velike države se navzlic vsem ideološkim in političnim razlikam vedno lahko sporazumejejo na škodo malih držav in malih narodov. Mir na škodo Finske je bil sklenjen na prizadevanje ali pa s tihih pristankom sovražnih si evropskih velesil.

3. Namen sedanjih vojn v Evropi je pri vseh velikih državah isti: v tej ali oni obliki vzeti svobodo malim narodom ter male samostojne države odpraviti.

4. Idejna nasprotja med velesilami ne igrajo nobene vloge, razen tedaj, kadar to kaže koristi ene ali druge države. Idejno do temelja nasprotne si velesile, ki so se n. pr. bojevale v Španiji druga proti drugi, so sodelovale pri uničenju finske neodvisnosti, čeprav se je Finska borila proti boljševizmu.

5. Male države morejo v nevarnosti računati samo na svojo lastno moč in pripravljenost. Nobena velesila ne bo nobeni majhni državi v stiski pomagala. Zato morajo male države biti duhovno močne in enotne ter vojaško popolnoma pripravljene.

6. Najhujši notranji sovražnik malih narodov je komunizem. Njegovi voditelji, bodisi delavci, bodisi razumniki ali umetniki, so v službi sovjetskega imperializma, čigar cilji so glede malih narodov popolnoma isto: vsi s cilji drugih, idejno morda različnih imperialističnih držav. V vsaki mali državi ima sovjetski imperializem pripravljenega svojega Kuusinena. Zato morajo mali narodi brezobzirno obračunati s komunizmom v vseh oblikah ter komunistične voditelje, naj se skrivajo pod to ali ono — pri nas n. pr. pod kulturno krinko — onemogočiti.

7. Finski primer je pokazal, da tudi v moderni vojni spričo vsega izpopolnjenega orožja igra glavno vlogo človek, vojak, ki pa mora biti duhovno in narodno zrel ter verovati v svoj ideal. Poleg dobre vojske je najboljša obramba vsakega malega naroda utrjena meja. Majhna, a dobro in pošteno vodena in oskrbljena vojska je sposobna vzdržati pritisk desetkrat močnejšega napadalca.

8. Anglija in Francija, ki sta brezobzirno pustili na cedilu Finsko, sta izgubili vse simpatije malih nevtrálnih držav, ki se bodo zdaj še z večjo obzirnostjo pazile, da bi se ne dale potegniti v angleške in francoske vojne načrte. Kakšna bo zaradi tega usoda Evrope, je seveda drugo vprašanje.

